

מר דוד בן-גוריון

נפרד

מעובדי משרד הבטחון

בן הקריה, 28.6.1963

מר ש. מרס

אדוני ראש הממשלה ושר הבטחון,

חברנו מאהוב והנערץ דוד בן-גוריון,

חברות וחברים יקרים,

אני מניח שכולכם מבינים איזו שעה של התרגשות

לכולנו, ולי באופן מיוחד, היום הזה.

במשך 15 שנים כולכם, כמעט כולכם, שרתם

אם המדינה ואם הנושא החשוב ביותר שלה - את הבטחון, תחת הנהגת

שקפה כלל להגדיר אותם. דוד בן-גוריון נתן לנו חזון, אהבה, פעם

והכרעות ששייכות להיסטוריה של העם היהודי.

אנו נפרדים מאהו יותר מאשר יקרים ויותר

חזקים משתחללנו בעבודה זו.

האהבת של המשרד כולו מלוות אותו בכל דרכו.

אני שמח מאד שמש"ך דרכו לוי אשכול יעמוד

בראש העבודה הזאת. קשה לי להעלות על הדעת ממש"ך יותר מתאים

לשני המפקידים כאחת - לראש הממשלה ושר הבטחון - מאשר אשכול.

ואני מאחל לו, בשם כולנו, הצלחה בעבודתו

הנשאה הזאת. (מחיאולף-פייס)

רשות הדיבור לדוד בן-גוריון.

מר ד. בן-גוריון, חברים יקרים,

זה לא היום, אבל אי נפרד מכם, לא אוכל

להגיד בלי צער, יען כי אני בטוח שלא תפגעו אם אומר, שצערי גדול במיוחד כשאני נפרד מזה"ל.

לא הייתי אף פעם מיליטריסט ועד היום

אינני מיליטריסט, אם יש לי איזם הלום וחפץ אדיר - שיבוא יום שנוכל לפרק את זה"ל מפני שנחיה בטוחים שאנו שוכנים לבטח ויחדלו מלחמות בארץ. אי עוד מעיז לקוות שהצעירות והצעירים בתוכם, אולי גם אני, אינני יודע - נזכה לראות את היום הגדול הזה (מתיאור כפיית). אבל כל זמן שיש עדיין אפשרות של מלחמות ארץ - אז הסכנה חכי גדולה של אפשרות זו היא נגד ישראל. אינני רוצה להגיד שאין כל העולם שרוי בדאגה ובסכנה, אבל באמת אינני יודע שום ארץ אחר, אשר כל שכניה מכריזים בגלוי שמטרתם העליונה זה לתכחיד אותנו.

לכן, לצערי הגדול, ראיתי כל השנים - אני אומר

עוד לפני שקמה המדינה - ופעלתי בעניינים האלה מסוף מלחמת העולם השנייה, ראיתי שדבר זה עומד במרכז עניינינו. אני מצער להגיד, שעדיין אני רואה שדבר זה במרכז ענייני, שזו המשימה חכי היוגית שלנו.

אי כי אני נפרד בצער, אני נפרד מתוך

הכרה שנותנת לי חיפוף עמוק, שהדברים נמצאים מעכשיו בידיים נאמנות ומוכשרות. כאשר פרשתי לפני עשר שנים, הצעתי שימנו במקומי את אשכול, - מדוע אשכול לא רצה אז - אינני יודע, לא היה לי די שכל להציע, אם כי אולי לא היו מקבליים את ההצעה, שלא יהיה רק ראש ממשלה אלא גם שר בטחון. אני שמח שמאז הוא החכים, גם קבל את התפקיד הזה של ראש ממשלה, זה גם כן איננו קל, וגם התפקיד שעוד יותר לא קל - תפקיד שר הבטחון. אני בטוח בהחלט, עם הסגן שלו, היושב מטמלון, אינני חושב שהוא יותר שמאלי, שניהם חברי קבוצים

לא רחוקים זה מזה, דגניה איננה כל כך רחוקת מאלומות, אם כי
מאלומות מבישים מגבות, אבל מדגניה מבישים מדגניה, אין הרבה
מקומות בקולם כמו דגניה. שהענין נמצא, במידה שיכול להימצא
בידי אדם - הוא נמצא בידיים נאמנות ופוכשרות, ומבחינת זו אני
הולך בלב שקט.

אני רוצה להגיד, אני עוסק קצת בקריאת הסטוריה,
הסטוריה שלנו, ההסטוריה של העמים האחרים, אני יודע כי כל הסטוריה,
הכי ישרה ונאמנה, מקפחת, כן גם ההסטוריה שלנו. אני בטוח, שאם
באת קרה כל מה שכחוב בספר יהושע, שלא רק יהושע עשה את הדברים
האלה. אילו לא היו ליהושע מפקדים מחוננים ומסורים - לא היה
עושה זאת. אבל מתוך אקונומיה בלשים ובשעות, גם מתוך רחמים על
הזכרון - לא רוצים להעמיס על הזכרון יותר מדי - אומריסן יהושע
בן-נון. אני בטוח, אלמלא מפקדיו וקוזריו - אינני יודע אם היה לו
מסוד בשחון, בנינים כאלה אני בטוח שלא היו לו אז, אני גם מסופק
אם היה לו אותו הנשק שיש לנו היום - בלי מפקדים שהיו ליהושע, אני
מסופק אם היה עושה מה שעשה. אני בטוח - אינני יודע לנו יותר
ידיעות, גם מכירים האנשים ששובבו אותו - בלי מפקדים כמו יואב, שהיה
לא רק מפקד מחוגן, אלא היה מפקד בלי אמביציות, כשעמד לנצח נצחון
גדול בעמון הוא קרא לרוד לגמר הנצחון הזה, שהדבר ייקרא לא על שמו
של יואב, אלא על שמו של דוד. דוד היה אדם די נבון, מכבד את מפקדיו -
ולא עשה זאת, אם כי בסוף ימי לא נהב יפה, אבל אני לא רוצה להתעכב
על זאת. לא רק יואב. הוא הדין למכבים. מבחינת זו אין אמת
בהסטוריה, אין דברים נעשים על ידי אישים בודדים.

ואני רוצה להגיד לכם את "אני מאמין" הכי
עמוק שלי, שאני יודע שפה הדריך כמעט כל חברי השובים שהיו לי, -
ואני באה על כך שהיו לי חברים חשובים ויקרים, חלק מהם כבר
אינם בחיים, חלק מהם, לשמחתי, חיים, אם כי אחדים מהם לא כל כך
צעירים כמוני, אחדים עוד יותר צעירים ממני. אני אומר, אם כי אני
שמה שהיו לי חברים כאלה, שאני עמדת בהרכבת ראש לפנייתם, ויש לי

עוד חברים כאלה שאני מרכיין ראשי לפניכם, אם כי כשהם יבואו תנת
 לא כל כך הרבה אנשים ימלאו להם פי, אבל לדעתי בלי צדק. ולכן,
 גם ההסתוריה בימינו איננה נהוגה כשורה. אבל אני, שהייתי קרוב
 למעשה, אני יודע, לא רק אלמלא היו לנו המפקדים המכוננים -
 חלק מהם קראתי בשמות במקודת היום שהוצאת בחום שהשתחררתי מהפקיד
 וזה, אבל לא יכולתי לקרוא בשם כולם, גם מה ידעתי שאני עושה עוול,
 לא רק הרמטכלים שהיו לנו מאז קמת המדינה - יעקב דורי, יגאל ידין, מ
 מקלך, משה דיין, חיים לסקוב וצבי צור, - אלא עוד שורה גדולה
 וחשובה של מפקדים וחיללים נאמנים ומסורים, לא היו עושים את זאת.
 אני אומר, שתמונה שהייתה בלבי, ואני יודע

שהיה בלב רבים מחברי, אמונה זו לא נחלשה בלבי אלא נהחזקה מזמן
 ואני יושב בארץ ורואה כל מה שנעשה בארץ - ואני יודע מה שנעשה בארץ
 לא מבוחרות שיש בעחוננים, גם לא מהדברים שמסופרים בעחוננים, בין שהם
 אמם ובין שהם החפך מאמת, לצערי רוב הדברים הם החפך מהאמת. אבל
 אני יודע את הדברים שנעשים, לא מלונני מעל, אני יודע אלפי אנשים
 שאינם מטובלים למעול, אני יודע מורים לא רק שמאיימים לעשות שביחה,
 אלא היושבים יום יום ומלמדים ביושר ומסירות את תלמידיהם; אני
 יודע מועלים, עשרות אלפים שמאות אלפים עושים יום יום את עבודתם.
 אני רואה איך אנשים מלוצים בונים שממה, ולא אמנה את כל הדברים שאני
 רואה. אני אומר אמונה זו שהביאה אותי לארץ נהחזקה - ואני לא
 נערה צעירה, אני יכול לגלות, אני כבר 57 שנים בארץ, עוד לא
 הייתי בן 20 עשאתי, כמה הייתי אז בריוק לא אומר לכם כעת - אבל אפוא
 זו שהביאה אותי לארץ נהחזקה ומתחזקת עם כל מה שאני רואה בארץ.

אמנו נחון בשני בניושים, בשני כשרונות נעלים.

יש לעמנו גניוס שכלי, לא אומר שהוא עולה על כל העמים בעולם, אבל
 אני יכול להגיד בודאות מוחלטת ובלי שום ספק של שווייטס, עם ישראל
 איננו נופל בכשרוננו השכלי משוכ אומה בעולם. עובדה פשוטה, אם תחזו
 את כל אלה מקבלי פרס נובל - לא אומר רק מקבלי פרס נובל הם אנשי
 מרע הכי חשובים, אין ספק שהם תמצית האנשים הכי חשובים בעולם,

יש למעלה מ-15% יהודים, ואנו לא 15% מהעולם. יש בעולם 3 ביליון אנשים, וכמה אנו? בכל העולם אנו 12 מיליון. באחת הארצות הכי גדולות, שעומדת בין הארצות הראשונות להתפתחות מדעית - בריטניה-המוקדנת כמו שקראנו לה - רוסיה, שני אנשים שקבלו פרס נובל הם יהודים: אחד שמו לנדאו, אחד המיסקאים הכי גדולים בארץ, והשני סופר^{לוי} סטרנאק, שבדאי רבים קאו ספרו "ד"ר ז'יבנו", שלא כל כך שמתי לקרוא ספרו, אבל זה לא חשוב. אבל 15% מקבלי פרס נובל זה אומר משהו.

אבל לא רק מקבלי פרס נובל. רק אחמול הייתה לי זכות לשבת 3 - 2 פעמים עם אנשי מדע, שעובדיט אך ורק בשביל ענייני בט ואין לנו להתבייש בפני שום אומה שבקולם. ושם יש בני עדות שונות. אחד מהאנשים הכי מזהירים בנוער הזה, בין אשי המדע האלה, זה בחור עירקי. כך שזה לא מונופולין של יוצאי אירופה. ובכלל עירק וצפון אמריקה נתנו לנו אנשים חשובים מאד בימים קדומים - עזרא, נתני וזרובולן ומצפון אמריקה עוד יותר - משה רבנו.

אני בטוח שיש לעמנו עוד גניוס, ושוב לא

אומר פעולה על אחרים, אם כי אפשר להגיד זאת, אבל אני נמנע מאיזה שמץ של קבוצה - שאיננו נוכל משום עם בעולם - זה הבניוס המוסרי שלנו יצירה כזאת כמו יצירת תביאים, עם החזון של צדק, של שלום, של אם בצלם אלהים $\frac{1}{2}$ אני קראתי, וקראתי בהמלהבות ומחוך אהבה עמוקה ספרות אגאמא עמי המזרח, ספרות הודו, ספרות סין, ספרות יוון, שהם גם כן באסיה, מהצד השני, מהצד המזרחי של הים התיכון, אחר כך זה עבר לחלק של אירופה - אין דבר שנגיע לרמה המוסרית הזאת, לרמה האנושית הזאת כמו התנ"ך. וזה לא רק בימי קדם. כוח מוסרי כזה שבילה עמנו במשך 2000 שנה - לא גילה שום עם, ועמים שנמצאו במצב כזה כמו שנמצא עמנו אחרי החורבן - לא נשאר טהם זכר, ועמנו חזר והקים שוב אחרי 1813 שנה אח מדינתנו.

וגם בארץ, גלויים כאלה של חלוציות - בימי

לא קראו לזאת חלוציות, אם תדפדפו בספרות של העלייה השנייה, לא בביליון של "הפועל הצעיר" שהוא קדם לעתון של "פועלי ציון" שנקרא

"אחדות", אם כי "הפועל הצעיר" ניק" הזה אחר קצת לבוא, עלה על העגלה כמעט בקצה העליה השניה - לא ממצאו בספרות הימים החם המלה לתוך, קראו לנו או צעירים, או פועלים צעירים, מפני שהיינו אז קצת הרבה יותר צעירים מאשר אנו עכשיו, או קראו לנו פועלים, כי היינו כולנו פועלים.

אבל, אם כי לא נקראנו בשם חלוצים, אבל אני

לא צריך לקרוא בשמות, הסמל של החלוציות א.ד. גורדון, ברל כצנלסון. זה הכוח המסורי הטמון בעמנו.

יש רבים שטוענים: היו ימים, זה היה אז. זה לא נכון. זה ישנו גם כיום. אם הבואו לעין-גדי, ליפסבתה, לרביבים, לנחל-עוז, לבונן ולהרבה מקומות בארץ אם הבואו לפיקוד צבאי - המצאו החלוציוו המעולה ביותר והגבוהה ביותר, במספר הרבה יותר גדול מאשר היה אז. ואני אומר, עמנו מחונן בשתי המעלות העליונות האלה.

שזה גלם אלהם והגשום האינסלקטואלי והגניוס המוסרי. ואם אנו נדע לטפח את שני הדברים האלה - הם טוענים סיפוח, אילו היה נולד איינשטיין מיזה מסבר - לא היה כלום. היחת גהוצה שביבת, בית ספר היכון ובית ספר עליון, שהוא ילמד שם, רק אז נחבלת בו הכשרון. מאליו זה לא מחבלת. אם אנו נדע לטפח את שתי החכונות העליונות שהתשבחה נתנה לעם היהודי מראשונה עד היום הזה, זה קיים בנו כל אלפי השנים שקיים עם יהודי בעולם, מאברהם אבינו עד אחרון החלוצים, בין בצבא, בין בהתישבות, בין בין פועלי החרושת, יש אמילו בעלי בתי-חרושת בודדים - אם אנו נדע לטפח את שתי החכונות האלה - אי יודע שרבים מלגלגים כשאני אומר זאת, אני לא נאחד ממלגלגים אמילו לא מגרוע ממלגלגים, אמילו ממשיצים, זכיחי גם לזאת, ואני לא נאחד מזו, דברים שאני מאמין בהם - אני מאמין בהם - אנו נמיה עם סגולה ומופת לכל העולם.

יש עכשיו לגנדה, חלכו לארצות אפריקה או המגשו

עם יוצאי ארצות אפריקה שבאים ללמוד אצלנו בנחניה, גם מה יש
מוסד אפרו-אסייני, השמעו מהם דברים כאלה על ישראל שלא תאמינו,
גם אני משחמם וחושב לעמים רבוננו של עולם האם התכוונתם אלינו?

אבל לא רק מהם. אי נפגש, הייתי נפגש עם אנשי
מדינת שבאים לארץ, עם אנשי רוח שבאים לארץ מאפריקה ואירופה,
וחם מלאים התפעלות. צרים כאלה לא רואים בארץ אחרת, ובארץ אחרת
יש יותר רווחה, יש דירות יותר נאות, יש שכר יותר גבוה. אינני
יודע אם יש יותר אוטומובילים, יש די אוטומובילים עד שיש סכנת נפשו
אני חושב שבאפריקה יש יותר. אבל זה אומרים כי דברים אלה שנוצרים
בארץ - הם לא ראו. אבל אנו לא רואים אותם, כי אנו קוראים עמונים
על מעילות, על גנבות, על רכילות, שיש אמנם, בודאי שיש, האם כולנו
מלאכים? אנו לא מלאכים, לא רוצים להיות מלאכים, אלא להיות
בשר ודם.

אבל יש בנו שתי התכונות העליונות האלה כל
השנים. אם אנו נמסין לטעם אומן - גם לא נירא רע מכל האויבים שלנו,
הנאצרים לא יפגעו בנו וכו' כדנו יעלה בעולם.

ואני שמח לציין, שבכל אופן - שמתהי שהיה גם ראש
המשלה - שבמסדר הבטחון ממשיכים את העבודה הזאת שני חברי קבוצים -
איש דגניה ואיש אלומות.

אני מניח שכולכם יודעים מה זאת דגניה, אם כי
אינני רוצה לקחת זכות קבלת אחר, בכל זאת זה היה הנסיון הראשון.
ואני זוכר כשהגנניה נוסדה, זה היה לפני 52 שנה, ב-1911, לא
תמצאו בשום עתון בארץ שנוסדה, לא כתבו על זאת, והראשונים שעשו זאת
היו 7 בחורים. אמנם אז עוד לא היו 800 מועלים בארץ, היו
מאות מועלים, זאת עשו 7 בחורים, בשנת השניה היו שם 15, אחר כך
כמדומני היו 24. ה-24 יצרו להם ליאוריה שרק פסיבה אינטימית קטנה
מסוגלת לעשות דבר כזה, כי אז חשבו שאלה עשוגעים, אדם קובד ולא
מקבל שכר, אדם שקובד כבר חמש שנים - מקבל שכר כמו מועל חדש שבא
עכשיו מהאנחיה. חשבו שזה שגפון. עכשיו אנו רואים עשרות,

עשרות אלפים חברים בקבוצים, אבל יש זכות ראשונה לדגניה, אם כי אני זוכר דבר שקם לפני דגניה - הקולקטיב בטבריה, אבל הם השתמשו במלה זרה ודגניה לא השתמשה במלה זרה - בשם קבוצה, ואז למלה זו לא הייתה משמעות מיוחדת, כל קבוצה של אנשים - הייתה קבוצה, קבוצת אנשים, בסוף הזמן המלה הזאת קבלה תוכן עמוק מאד, ודגניה הייתה הראשונה, אמנם הוא מדגניה ב', אבל דגניה ב' אינה פחות גרועה מדגניה א'.

זן זכות גדולה לעם ישראל, זו זכות גדולה למדינת

ישראל, זו זכות גדולה לעובדי משרד הבטחון ולצבא, ששר הבטחון הוא איש דגניה. רק כשהדלתי להיות שר הבטחון עשו אותי לאיש שדה-בוקר, אם כי לא הגיע לי הכבוד הגדול, כי זה כבוד גדול, כי כשבאתי לשדה-בוקר מצאתי אותה כבר קיימת, "מ"שטייענט געזאגט", הין שם כמה צריציס. הוא איש דגניה, לא מתחלה, בא אולי שתי שנים אחרי זה, אבל הוא מדגניה, הוא איש דגניה.

זה לא רק ייאוס אנושי. בלי החכונות הנעלות

האלה, בלי הרגשת שותפות בין יהודים ליהודים, שזו הרגשת שותפות בין אדם לאדם - המפעל הקשה והגדול הזה לא ייעשה.

אומרים כי הוא צעיר. אני זוכר בארץ, אילו

פגשתי בחור כזה כשבאתי - הייתי אומר שהוא זקן. פגשתי אז חבר, אולי אחרים מכס שמעו את השם - יוסף אהרנוביץ, ראש "הסועל הצעיר", הוא היה ב-4 שנים יותר גדול ממני, והוא היה זקן ביני. עכשיו הוא צעיר, וחושבים לו לחטא גדול שהוא צעיר, הוא יודקן, יש חוק כזה. אבל יש סדקנים בשנים ויש סדקנים ברוחם.

יש לנו שר בטחון איש דגניה, ואיש דגניה לא מתמול,

אלא כמעט מראשיתה. ולא רק תושב דגניה, לא רק עובד בדגניה, אלא רוח דגניה, רוח השותפות, השחריות והחלוציות. ועוזר על ידו בחור קצת יותר צעיר, הרבה יותר צעיר ממני, גם כן איש אלומות, ואני רוצה להגיד לחברים - "מאליש". יש לנו הנחגה במשרד הבטחון שאפשר להתגאות

כאשר אני מכיר גם את המפקדים שלנו, ואלה אני מקווה שישארו, אם כי-אנו נוהגים להחליף רמטכלים כל 4 - 3 שנים, אבל אני יודע סגל הפיקוד הגבוה - אינני יכול להכיר כל קצין בצה"ל, אני מכיר את הרמטכל, אני ממכיר גם האלופים שלנו, גם כמה אלופי-משנה, אז אנו יכולים ללב בטוח, - אם כי לא בלי דאגה, אם כי דאגה זו אוכלת אותי גם כשאינני ראש הממשלה ושר הבטחון, לפעמים זה לא נותן לי לישון - אנו יודעים שדבר זה נמצא בידיים נאמנות.

ומעומק לבי אני רוצה לברך את לוי אשכול - ומוז לא יורש לי, זה מגיע לו בזכות עצמו - אני רוצה לברך את שמעון פרס, אני רוצה לברך את הרמטכל, את כל חבר העובדים, שיאזו ברמה דבל התפארת, שנקרא - צבא הגנה לישראל.

אני מברך אתכם, שאתם זכיתם לעבוד העבודה הכי קדושה ויקרה בישראל - עבודה בטחונה. כמו שנבדחת עד היום באמונה, אני בטוח שתגבירו חייל ותוסיפו לעשות את העבודה באהבה, באמונה ובמסירות גם להבא.

ש. פרס אם כי אלוטות נמצאת למעלה ודגניה למטה, אלוטות מרגישה את עצמה קצת ממוקחת בעמק הירדן, עד שהוסיפה שדה בוקר. רשות הדיבור לראש הממשלה ושר הבטחון - לוי אשכול.

שר הבטחון ל. אשכול בן-גוריון, חברים וידידים, נדמה לי שאני יודע וחס מה בלבכם בטעה זו, כאילו שעה פרידה מבן-גוריון במחנה זו. ואני אומר בכוונה - במחנה זו, כי עוד תהיינה לנו החנות להפגש עם בן-גוריון בהנהגה, באומה, בחיים, בפעולה וביצירה. אבל בכל זאת היום שעה פרידה. ואני יודע מה בלבכם, כי אני יודע מה בלבי. כמוני - כמוכם, או כמוכם - כמוני.

חברים, עוד לא היה לי כל כך קשה, ואף פעם לא נשיתי להגיד בנוכחותו של בן-גוריון איזה מליס של הערכה או של שבח, אולי אחס חבינו משום מה, כך כל עשרות השנים פתני חרץ במטיבמו, לעמים היומר קרובה ולעמים יומר רחוקה. פשר אי באתי לארץ, מיד אחרי זה, דומני, הוא הוגלה להו"ל, אחר כך מפלגות שונות, בצורת זו בדיסטנציה שונים היהת לי הזכות לראות את הנהגתו, את מועלו, ומשהו נוצר. ואם אני יכול באספה, בשיחה עם חבר אחר, להגיד הרבה יותר בקלות מה שאני חושב עליהם, כאשר נוכחים או אינם נוכחים, קשה לי להגיד בנוכחותו של בן-גוריון.

אני מרגיש היום, אני יודע, אני רוצה להגיד משהו בצפצופ ובקצרה. אומר, כולנו יודעים את בן-גוריון מסג"רה, וכולנו יודעים אותו גם משהו בוקר, וכולנו יודעים כמה "אטאפייה" בחיים, בפעולתו, בהנהגתו בתנועת העבודה, בעם ובציונות.

אגיד, בן-גוריון הוא האיש אשר בדורנו חשב משממה

הארץ בעם היהודי ומשממה ישראל- חשב את המדינה, חשב ופסל את הפסל הזה של המדינה, של עם ומדינה, נהן לו את הדמות.

בודאי, היו דורות, היה חזון, מדינת ומדיניות

ישראלית, היינו חולמים. היה העם, אמרנו, הנדיב הידוע ואבי

החתישבות ואבי הישוב. אי מדבר עכשיו על בוני המדינה. ושו היהת

השליחות של בן-גוריון, ואני לא מהסס לאמר: מי יודע את בדורנו זה, את

לא בן-גוריון באותן השנים, לפני 16 - 15 שנה, שנים אחרות לפני זה,

בהכנות, אם היינו מגיעים למדינה. מה שמסתכל מה שמתהווה בעולם,

בחי העמים וחי מדיניות, בחיי טכנים, מגיע לאותה המסקנתו לולא אותם

חימים, לולא אותן השנים המעטות - לזאת נחוצה הכנה, אותן 47 - 40

שנים, שמה שנים שבן-גוריון בארץ, כל ההכנות אולי היו לקראת חימים

האלה. משום כך לכם וגם לי נרחש משהו, רחשים, משהו על חימים ההם, ביה

שלא הצלחתי הפעם, כמו שהצלחתי לפני עשר שנים, להתחמק מהאיצטלה, מתפוזר

ריח הזאת, מהמעמטה הזאת אשר בן-גוריון נשא אותה עד עכשיו, אני מדבר

גם על המעמטה הרשמית. אם לא הצלחתי, לא לפני שה שמך אחי הפעם

הג'וב של משרד הבטחון, אלהים יודע כי לא מפני זה. לא רציתי או להיות ראש הממשלה, אלהים יודע שמא לא רצתי לקבל על עצמי שתי התפקידים הללו, כי אני חשבתי ואני חושב, שהעם - אם אנו בונים על מעלגות - שהמעלגה והמעלגות צריכות לתת את הטוב ביותר והחשוב ביותר והכבוד ביותר, במובן הכפרונות והיכולת שיש - לשירות העם. כך אני חושב וכך אני מעריך עד היום.

אולם אם אני עומד לפניכם עכשיו בתפקיד זה - פשרתי עכשיו לבן-גוריון שאחמול או שלוש נזדמנתי להצגה הנדסית של חצבת אי-ש בתרי יחודה, ומתפקד ביקש לקום לפני ראש הממשלה ושר הבטחון, כאילו מתוך שיגרה אמרתי איפה הוא? הפסתי את בן-גוריון.

העם עוד הרבה זמן, בצורה רשמית או לא רשמית

ידע מה זה בן-גוריון. זה מה שבלבכם - זה עם לבי.

הברכה, אני בטוח שכולכם שומעים מלאים ושלמים,

קטובדים וכובשים ומועלים, שלמים עם אמונה זו ורצון אדיר זה להגיע בימינו ליום שכולו שלום בעולם ובאיזור. אולם נאמר כבר, "הרואה בעבים - יקצור רוח". בימים הללו ובשנים הללו התקידנו ושליחותנו לעשות כל שאפשר יהיה לשבת במנוחה ולהפח דרכים, לחפש נתיבות לשלום.

עלינו להבטיח את הדרך הזאת, עלינו להבטיח את החזון הזה, עלינו להבטיח את השלום הזה, קודם כל עלינו לזכור, בימים הבאים בשנים הבאות עד שיבוא השלום, אינני מדלדל עד שפיגוע השלום, אינני רוצה להגיד מה יהיה באיזה אחריה הימים, אני רוצה להאמין שזה יכול לקרות גם בימינו, התקידל הוא זאת להבטיח.

ביום זה בפעם הראשונה אני נפגש אתכם. כאשר ^{אני} נפגש עם

אנשים שעושים את המלאה הזאת, את הדגל והדגלון הזה צריכים לשאת בלבנו,

על ראש דאגתנו, על ראש רצוננו חכביר להבטיח שבטח ובשלום ישראל מוכל לחפש דרכים ונתיבות לכך.

בן-גוריון אף פעם לא שוכח להזכיר לי את האה

אחורי לבוא בעליה השניה,

מר ד. בן-גוריון "לוטשיי פוז'יי צ'עם ניקגדא".

זה ברור, זה עוד לא הנימוק, לא ההצדקה היחידה.
מר ל. אשכנזי

אני משוט לא יכולתי, בזה אשמים אבא ואמא שלי, נולדתי הרבה יותר מאוחר. בכל זאת אני רוצה לשירשם לזכותי, צריך קצת מזל, קצת קתם שכל לקפוץ לפחות לאוטובוס האחרון שאפשר להגיע, קמפתי לא הרחץ מקץ המלחמה העולמית הראשונה. ידוע שמלחמת העולם הראשונה קשתה את הגבול בין העליה השניה והעליה השלישית, מי יודע אלמלא המלחמה העולמית שגם אלה מהעליה השלישית היו נחשבים לעליה השניה.

נכון גם שאני לא דגניה א', פנינת כתר, פרגליה, אבן

יקרה בנזר יצירתנו, לא רק תפועליה, של העם, זה טמל שאליו צריך

לשאוף אולי האדם בעולם. אינני רוצה להגיד שבחיים לדגניה ב', אולי

השכן הצעיר של דגניה ב' צריך להגיד זאת. אינני רוצה להתקשש בנוצות

לא לי. חברים מהדורות הצעירים אולי לא יודעים, מספרים על

רבי זוסיא, ר' זוסיא המפורסם, איש יראש שמים, גדול בדורו, פאנימול,

פעם ראו אותו בטבב רוח מודאג, שאלו אוחוז רבי זוסיא, אחה גדול פזה

פה אחה דואג וחושבל אמר, דאמו היא אם יבוא לעולם הבא, וישאלו

אוחוז לפה לא היית אברהם אבינו? - אין לי דאגה, לא יכולתי להיות

אברהם אבינו, אלהים לא יצר אותי אברהם אבינו; אם ישאלו אותי לפה

לא הייתי משה רבינו - אין לי דאגה, אלהם לא ברא אותי משה רבינו.

אבל אם ישראלו אחיצ לפה לא היית רבי זוסיא, שניתן לך מהשמים - פזה

אני מפתד.

אני דגניה ב', אני לא דגניה א', אני רוצה לכל

הפחות למלא פה שאיש דגניה ב' צריך לעשות, פה שאיש שליונה את בן-גוריו

אם אחה 47 שנה, אני בכל זאת שחוח (ד. בן-גוריון 57 שנה) השבתי

שאני הרבה יותר צעיר ממה שעטיה את החשבון. לווייתי את בן-גוריון

עשרות בשנים, אני מצפה שאמלא את זמתי מה שאפשר לדרוש, מה צימתן לי

מחשמים, מה שהוטל עלי - אם אפשר לדבר בטרמינים כאלה - על ידי ההשגחה,

כל אנשי המדע, מלומדים, גם לא דתיים, פה אחד באים למסקנה שיש איזה

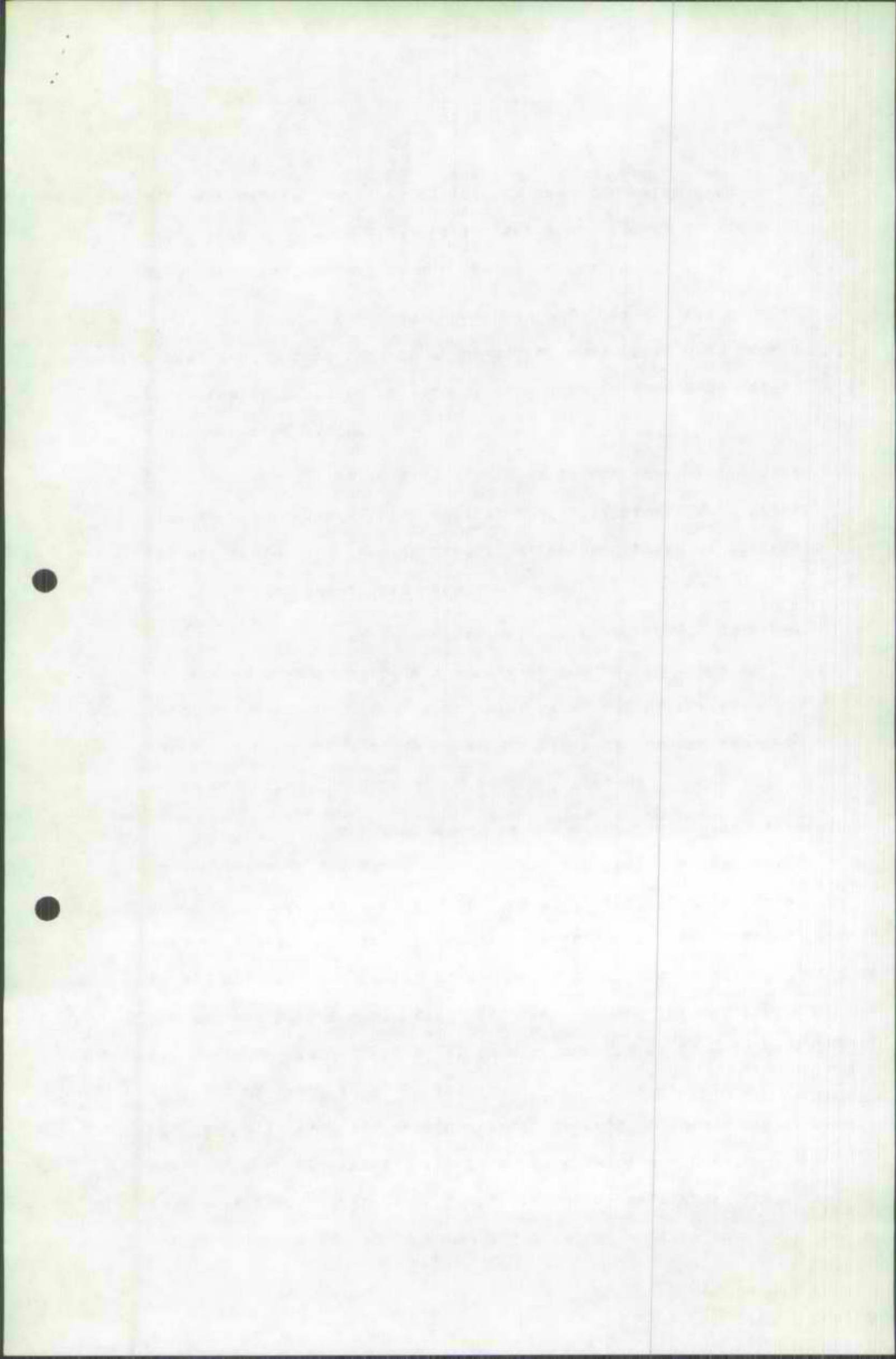
איזה כוח עליון, לא יודעים מה ומי, לא כפי כבוד באיזה מקום
שעליו יושב מישהו, יש כוח, כוח זה אולי מכוון למעלה מה שנעשה
למטה, אולי נחון מה שעל כל אחד למלא, אם הוא מלא.

תפילתי שאזכה למלא זה מה שנחון לי, וזה מה שלקחתי
ושאבתי מעשייה בארץ ובמחיצה של בן-גוריון במשך עשרות שנים וחברים
אחרים במנועתנו, ובכוח זה לשרת את העם, בכוח זה לשרת אתכם יחד,
לעשות מה שהוטל עלינו.

אסיים בזה, שעם מה שפועם לבי עכשיו לבן-גוריון
ולכל מה שחתהוה, ואני חוזר ואומר, אם אני הולך עכשיו למלא המקור
זה, אני מרגיש את עצמי שאני אנוס על פי החלטתו ורצונו של בן-גוריון
בימים אלה שאמר עכשיו הוא פורש.

אני זקוק חברים, כל אחד מאתנו זקוק, לסייעתא
לא אדבר על סייעתא דשמיט, אלא על סייעתא דחבריא, לזה בודאי אני
זקוק, כדי שאוכל למלא ולקיים מה שהוטל ונחנך לעם היהודי ועממותה של
ישראל. עצמאות ישראל זו לא רק עצמאות בטחונית, עצמאות בטחונית
נחוצה כדי שנוכל להיות עם עצמאי בכלכלה, בעשייה.

אני שומך גמור, גם זאת למדתי, זה היה כנפשי, בלבי
זה מובא חד, שאין להתרמץ על העבאר, שהעבר היה כולו שמן וית, שהיה
כל כך מחוק, כולו משי. אם פעם נלמד את העבר שלנו, של עשרות שנים,
נמצא מה שנמצא. אני יודע שנעשה מפעל אדירים בכל פנות החיים של
ישראל, בכיבוש השטח, במיגור אויבים בעזרת הצבא, בקליטה העלית, בעיצוב
פני עם, בחנוך, בכל דבר. אנו רוצים יותר. את זאת נדע אנו בדרך
כלל אמילו לא באמצע הדרך, אמילו לא אדבר היום על כל 13 - 12 מיליון
היהודים שציונית, ישראלית ונפשית אנו מוכנים ורוצים שיהיו כאן.
אנו רק 2 מיליונים, אנו בראשית ביצורנו הכלכלי, בראשית ביצורנו
המדיני, החברתי, התרבותי, וזה כל כך שלוב ושזור אחד בשני.
גם עצמאות בטחונית, עם כל מה ששזור לזה, אם האמצעים שנחנך לכך,
שלא נחיה זקוקים ולא צמחך לשמוע פעם חווה-דעה ממישהו, זה כן וזה לא.

לא המיד, אמילו ידידים שעומדים באיזן, לא המיד יכולים להעריך איפה
 לוחצת הנעל, מה נקודת החורפה ומה נקודת הסכנה. לאחריהם אשכנז
 גלובליים, מי שיכול לעלות קורבן על מזבח העולם הגדול. ה' עולמנו
 הקטן והגדול, היחיד והסופי שלנו, באן. ויש להטוב שמישהו ירצה
 אי-פעם לחוות לנו דעה, חוות הדעה יכולה להיות על צה' לחץ כלכלי
 כזה או אחר.

המסכה היא רחבה - עצמאות בטחונות ועצמאות כלכלית,
 שניהם יחד זו עצמאות אוכלוסייתית. עוד מליונים. בעצם ימים אלה אנו שוב
 נמצאים בגיאומטריה. לכל זה צריך רצונו של העם כולו, לסייעתה של
 החבריה הזאת וכל אלה הרבבות שעומדים מאחוריהם.
 חבת נקודת, שנתיה ראויים למילוי התפקיד.

מר ש. פרס אין לי נסיון איך מסיימים מסיבת כזאת, בודאי זו
 לא מסיבת סיום לשום דבר.
 מיטב הברכות לדוד בן-גוריון, מיטב האיחולים
 ללוי אשכול.

להתראות בעבודה.